

ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΑ

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΙΔΡΥΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΒΛΑΧΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΕ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΟΤΩΝ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΒΙΖΟΥΚΙΔΟΥ
ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΓΝΟΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΚΟΝΤΟΠΑΝΟΥ
ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ
ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ

ΕΤΟΣ ΕΚΤΟΝ
1931

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΗΠΕΙΡΩΤ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΝ

Ἑπὶ

B. A. ΜΥΣΤΑΚΙΔΟΥ

Κληθεὶς ἐπιεικῶς ὑπὸ τῆς ἐντίμου Ἐπιτροπείας τῶν ΗΧ ἵνα εἰσφέρω εἰς τὸν νέον εὐγενῆ, τὸν ἐλεύθερον, ἐπιστημονικὸν ἠπειρωτικὸν ἀγῶνα ὑπήκουσα μεθ' ὅλας τὰς ἀνωμαλίας, αἷς κατετριβόμην. Καὶ ἐγὼ ἀπὸ ἐτῶν ἐν ἰδίοις δελταρίοις προσεπάθουν ἵνα συλλέγω μελετηθέντα πρώτιστα ὑπὸ Ἑλλήνων περὶ ἑλληνικῶν πραγμάτων θέματα, καίτοι εἶχον ἀφιερῶσαι ἀπὸ ἐθνικωτέρας ἀπόψεως μείζονα τὴν προσοχὴν μου εἰς τὰ Μικρασιατικά, ἕνεκα τῶν μέχρι τοῦ Εὐφράτου περιοδειῶν μου, τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἐν γένει τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας ἀγνοουμένης ἡμῖν τοῖς Ἑλλησιν, ὡς γνωστόν, πρὸ τοῦ τελευταίου πολέμου¹. Ἄμ' ἐνταῦθα,

¹) Ἐντεῦθεν μεταξὺ ἄλλων σημειωθῆτω εὐρεία μελέτη <περὶ Εὐξείνου Πόντου> ἐξεταζομένου καὶ ἀπὸ διπλωματικῆς ἀκόμῃ ἀπόψεως—συνθηκῶν κλ., ἧτις ἐν Καισαρείᾳ γραφείσα προώριστο ὡς συμπλήρωμα εἰς τὸ ἐννεάτομον Λεξικὸν Νεολόγου—(Βουτυρᾶ) ἵνα δημοσιευθῆ, διότι ἡ λ: *Eὐξείνος* (Πόντος), εἴτε *Μαύρη Θάλασσα* ἐν τῷ χρησιμωτάτῳ τούτῳ Λεξικῷ ἔλειπεν, εἶχε παροραθῆ! Ὅτε ἡ ἔκδοσις συμπληρωματικοῦ τόμου δὲν ἐπετράπη, ἐδημοσιεύθη ἡ μελέτη αὕτη ἐν τῇ Σαββατιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει (1893, Κπόλει). Ὁ μακαρίτης Α. Μηλιαράκης ἠγνόει ὅτι ἡ τῷ 1869 (οὐχὶ τῷ 1860, ὡς ἐγραφεν ἐν τῇ Νεοελληνικῇ Γεωγραφ. Φιλολογίᾳ 1889 Ἀθην.) ἀρξαμένη καὶ ἀνασταλεῖσα ἔκδοσις τοῦ Λεξικοῦ ἐξηκολούθει καθ' ἐκάστην, εἰς 4ον δίστηλον ὡς παράρτημα τοῦ ἡμερησίου φύλλου μέχρι περατώσεως τοῦ ἔργου.

Ἐπίσης τὰ «Καππαδοκικά»: Περιγραφή γεωγραφική, στατιστική, ἐκπαιδευτική, ἐμπορική, ἐκκλησιαστική τοῦ Μητροπ. Καισαρείας ἐν τῷ Παρνασσῷ 1893 σ. 368—380, 445—458, 600—615. Δυστυχῶς τὰ εἰς χεῖρας τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ περιοδικοῦ ἐν Ἀθήναις παραδοθέντα χειρόγραφα πλήρη δὲν ἀνευρέθησαν καὶ μετ' αὐτῶν ἐργασία οὐ μικρά, προῖόν ἐπιμελοῦς περιοδείας μου, ἐξηνεμίσθη.

Ἐν τῷ μέρει τούτῳ γενέσθω καὶ μνεία Χάρτου τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας (1Χ1,20) ὃν ἐξετύπωσα ἐν Μονάχῳ κατὰ τὸ 1908 ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ τουρκικοῦ Συντάγματος ὑπὸ κλίμ. 1:2,000,000, διὰ χρωμάτων οἰκείων χαρακτηριζομένων τῶν διοικητικῶν διαιρέσεων καὶ δι' ἰδίου μεγέθους ἐπίτηδες χυθέντων στοιχείων διακρινομένων ἐκάστης ἑδρας γεν. διοικήσεως, διοικήσεως, ὑποδιοικήσεων, μητροπόλεων, σιδηροδρόμων κλ. καὶ τῶν ἀρχαίων γεωγραφ. ὀνομάτων. Ἡ ἐργασία αὕτη καὶ τὸ σχέδιον (plan) εὐμενέστατα ἐκρίθη, ἀλλ' ὁ σεβαστὸς φίλος κ. Καλογερόπουλος ὁμιλῶν περὶ τῆς γεωγραφικῆς κινήσεως πρὸ τριετίας ἐμνήσθη μόνον τῶν βιβλίων μου, οὐχὶ δὲ καὶ τοῦ χάρτου, καίτοι ἑκατοντάδα ἀντιτύπων ἐν Ἀθήναις διένειμα, ὅτε ἦλθον ἐπὶ τῇ 40ετηρίδι τοῦ πολλοῦ Κόντου, μνήμης χάριν, ἵνα καὶ ταύτης μὴ ἀξιοθῶ.

ἐκ ΚΠ κατελθὼν καὶ προσέβην εἰς ἀνασκόπησιν τῆς περὶ Ἑπείρου βιβλιογραφικῆς κινήσεως ἀκριβῶς μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐργασίας τοῦ ἀρχαίου φίλου μου Βύρχνερ καὶ ἠψάμην τῆς περισυλλογῆς καὶ τῆς κατατάξεως τῶν παρ' ἐμοὶ σημειωμάτων, ἃν καὶ ταῦτα δὲν ἦσαν πολλά, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ πολυμαθοῦς φίλου. Ἐν τῷ ἐρημητηρίῳ μου εἰργαζόμεν ὅσον καιρὸς καὶ ὑγεία ἐπέτρεπεν, ὅτε ράγδην ἐπῆλθον αἱ συμπληρωματικαὶ βιβλιογραφίαι, πολυτελεῖς καὶ αὐται, τῶν ἐλλογιμωτάτων κ. κ. Π. Βιζουκίδου καὶ Ν. Βέη. Ἀνέστειλα κατ' ἀκολουθίαν τὴν ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ προθυμίαν μου καὶ περιορίσθην εἰς τὸν ἔλεγχον τῶν ἐτοιμῶν δελταρίων, ἅτινα πρὸς ἰδίαν χρῆσιν ἀπὸ ἐτῶν ἠτοίμαζον, ὧν δεῖγμα εἶχον ἤδη δεῖξει δημοσίᾳ διὰ τῆς ἐν τῷ «Νεολόγῳ» ἐπὶ σειρὰν φύλλων κατὰ τὸ 1890 δημοσιευθείσης καὶ ἀναδημοσιευθείσης ἐν ἰδίῳ τεύχει ἐκτενοῦς κρίσεως τῆς Νεοελληνικῆς Γεωγραφικῆς Φιλολογίας τοῦ μακαρίτου Μηλιαράκη, γενομένης μετ' εὐπρεπείας καὶ σεβασμοῦ πρὸς ἄνδρα τόσον καλῶς διὰ τὰ γεωγραφικὰ καὶ ἱστορικὰ ἐργασθέντα. Ἀνεχαιτίσθην ἀκόμη καὶ διὰ τὸν καθορισμὸν τῆς βάσεως τῆς ἐργασίας καὶ ἐπέστησα ἐπ' ὀλίγον τὴν προσοχὴν μου ἐπὶ τοῦ ὁρισμοῦ τῶν ὄριων Ἑπείρου καὶ Ἀλβανίας ἀπαραλλάκτως ὡς ἄλλοτε περὶ τῶν πρὸς Δ πρὸς τὴν Μακεδονίαν ὄριων τῆς Θράκης, ἧτις καὶ εἰς τὸν Στρυμόνα καὶ τὴν Χαλκιδικὴν ἀκόμη ἐξετείνεται...

Ἄλλ' ἠκολούθησα ἀπὸ εὐρυτέρας ἀπόψεως ὀρμηθεὶς τῷ παραδείγματι τοῦ σοφοῦ φίλου κ. Βιζουκίδου καὶ ἀφαιρέσας ὅ,τι ἤδη γνωστὸν καὶ πρόχειρον ἐγένετο συναποστέλλω τὰ ὀλίγα, ἅτινα ὀλιγώτερα ἴσως γίνωσι μέχρις οὗ εἰς φῶς ἔλθωσιν.

Ἐν πρώτοις φρονῶ ὅτι πρέπει ἵνα περιλάβωμεν ἐν τῷ βιβλιογραφικῷ πίνακι πρῶτον πᾶν ὅ,τι ὑπὸ Ἑλλήνων ἐγράφη καὶ ἐν ξένη γλώσσῃ εἶτα δὲ τὰ ὑπὸ τῶν ξένων ἐν ἑλληνικῇ καὶ ξένη γλώσσῃ καὶ αὐτῇ τῇ τουρκικῇ. Οἱ σαλαμέδες ἦτοι τὰ ἐτήσια κυβερνητικὰ ἡμερολόγια τῶν βιλαγετίων, οἱ τοῦ ἐν ΚΠ ὑπουργείου τῆς παιδείας, πολλάκις ὀγκῶδεις καὶ πολυσέλιδοι, ἐνέχουσι σπουδαίαν ὕλην· οὐ μόνον χρονογραφικὰς καὶ στατιστικὰς σημειώσεις, ὑποδιαιρέσεις τῆς γενικῆς διοικήσεως, τὰ ὀνόματα καὶ τοὺς βαθμοὺς τῶν ὑπαλλήλων πολιτικῶν τε καὶ στρατιωτικῶν, ἀλλὰ καὶ ἱστορίαν καὶ χάρτας, καὶ εἶναι περιζήτητοι διὰ πολλοὺς λόγους σήμερον, μάλιστα ἐνίων νομῶν καὶ δυσεύρετοι. Ἄλλη ἐργασία εἶναι ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν Λεξικῶν ἡμετέρων καὶ ξενογλώσσων, τῶν πολυτόμων περιοδικῶν, ἅτινα ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐξεδόθησαν (ὄρα π.χ. «Λόγιον», Ἑρμῆν», Βιέννης δον, «Ἀποθήκην Ὀφελίμων Γνώσεων» κλ.) ἐν ταῖς κυριωτέραις πόλεσιν Ἑλλάδος, Τουρκίας καὶ Εὐρώπης, ὧν τὰ ὀνόματα δὲν καταλέγω (Πανδώρας, Ἑλλ. Φ. Συλλόγου, Κόσμου, Παρ-

νασσοῦ, Ἑστίας, Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας π. χ. κλ. κλ.), τῶν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐκδιδομένων Ἡμερολογίων (Βρετοῦ) ἀρχαίου τε καὶ νεωτέρου, Ἀνατολῆς, Χρόνου, Ἀσωπίου Εἰρ., Ποικίλης Στοᾶς, Σκόκου κλ. καὶ ἄλλων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ ἑλληνικοῦ).

Τί δὲ νὰ εἶπω περὶ τῶν ἐφημερίδων, τῶν σπουδαιοτάτων, ἐν αἷς πόσαι ἀληθεῖς πολύτιμοι ἐργασίαι κρύπτονται: π. χ. ἐν τῷ «Νεολόγῳ», τῷ «Ἀνατολικῷ Ἀστέρι», τῇ «Θράκη», τῇ «Κπόλει», τῇ «Βυζαντίδι», «Νέῳ Ἐφημερίδι» κλ. ἐν Κπόλει, τῇ «Ἀμαθείᾳ» καὶ «Ἀρμονίᾳ» καὶ «Προόδῳ» ἐν Σμύρῃ καὶ τῶν ἐν ἄλλαις πόλεσι τῆς πάλαι ποτὲ Τουρκικῆς Αὐτοκρατορίας, ἐν Τραπεζοῦντι, ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἐν Ἀδριανουπόλει, ἐν Ἰωαννίνοις, κλ. ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν, ὧν ἱτακτικὸς καὶ ἐπιμελὴς ἐπηκριβωμένος κατάλογος εἶναι λίαν ἐπιθυμητός¹. Περὶ τῶν ἐν Ἀθήναις οὐδένα ποιοῦμαι λόγον, οὐδὲ περὶ τῶν ἐν ταῖς Ἰονίοις νήσοις, καὶ τῶν ἐν Τεργέστη δύο σπουδαιοτάτων τοῦ ἑλληνισμοῦ ὀργάνων.

Ἐπειτα ἄλλος πάλιν κόπος, ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς περίτρανον δεῖγμα, ἔσται ἡ περιουλλογὴ οἰκείων κεφαλαίων ἢ παραγράφων ἐκ τῶν γενικωτέρας συλλογῆς γεωγραφικῶν ἢ ἱστορικῶν συγγραμμάτων π. χ. τῆς Γεωγραφίας τοῦ Reclus, τῆς τοῦ Mannert, ἢ τοῦ Ritter κλ. καὶ τῶν διαφόρων περιηγητῶν τῶν ἡμετέρων ἐν Ἀνατολῇ (en Orient, Levant, Voyages, Reise...) χωρῶν. Ἐκαστος ἰσχυρῶς τοῦ σκοποῦ ὃν προτίθεται ἀναλεγόμενος ἐν ὀλίκαῖς περιγραφαῖς ἢ ἐν βραχυτάταις εἰδικαῖς δ,τι αὐτῷ χρήσιμον χρησιμοποιεῖ, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἑλληνιστῶν συγγεγραμμένων, ὡς π. χ. ἐκ τοῦ Παπαρηγοπούλου, Σάββα, Λάμπρου, Γούδα, κλ. κλ.

Ἐὰν δὲ λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν καὶ ὅ,τι ἐδημοσιεύετο περὶ τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν—Ἠπείρου πρὸ πάντων καὶ Θεσσαλίας—κατὰ τὰ πρὸ τῆς συνθήκης τοῦ ἁγίου Στεφάνου καὶ τῆς Βερολινείου (1878) ἔτη, μετὰ τὴν ἐν Κπόλει Συνδιάσκεψιν τοῦ 1876, ὅτε τὸ πρῶτον ἀνεκηρύχθη ἐπὶ Χαμῆτ τὸ πρῶτον Σύνταγμα ἐν Τουρκίᾳ (11]23 Δεκεμβρ. 1876) ἐπὶ Μιδάτ πασσᾶ καὶ ἐπῆλθεν ὁ ρωσσοτουρκικὸς πόλεμος, τότε τῇ ἀληθείᾳ θυθίζεται εἰς ὠκεανοῦ ρεύματα ὠκύρροα...

Ὅμιλῶ ἐκ πείρας, διότι ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν τῆς ὑπογραφῆς τῆς Συνθήκης τοῦ ἁγίου Στεφάνου (3 Μαρτίου) ἐκλήθην νεώτατος ἵνα ὑπηρετήσω βοηθὸς ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Συντάξεως τοῦ «Νεολόγου» παρὰ τῇ ἀγαθῇ τριανδρίᾳ τοῦ Σταύρου Βουτυρᾶ — πατρὸς τοῦ φίλου δουλευτοῦ — τοῦ Βαφειάδου καὶ τοῦ I. Βρετοῦ, καὶ ἐν τῇ συνεργασίᾳ ἐκείνῃ τῆς κεινημένης ἐποχῆς καὶ τῶν συνθηκῶν καὶ τῶν διὰ τὸ τουρ-

¹) Ὁ Μηλιαράκης ἐβδομήκοντα ἐπτὰ ὀνόματα περιοδικῶν ἐν τῇ «Νεοελληνικῇ Γ. Φιλολογίᾳ» καταλέγει. Ὅρα καὶ τὸν τῆς Β. τῆς Βουλῆς.

κοελληνικὸν ζήτημα συζητήσεων πολλὰ ἰδίως ὄμμασιν εἶδον καὶ ἤκουσα καὶ ἀνέγνω καὶ ἐσημείωσα. Φλέγοντα ἄρθρα τῆς «R. des Deux Mondes», τῆς «République Française» (Γαμβέττα), τοῦ «Χρόνου» ἀγγλικοῦ καὶ γαλλικοῦ, τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων», τοῦ «Διπλωματικοῦ Μνήμονος» κλ., αὐτοῦ τοῦ ἐν Κπόλει «Φάρου τοῦ Βοσπόρου» (Κυριακοπούλου), τῆς «Stamboul», ἥτις ἐνεκα κυρίου ἄρθρου, ἐν ᾧ ἐσημαίνεται «ce que la France veut, la Turquie doit obéir», εἶχε παυθῆ, περιεῖχον πολλὰ ἀξιόλογα διὰ τὴν γεωγραφίαν, ἐθνογραφίαν, ἱστορίαν τῶν ἐν Ἀνατολῇ. Δὲν ἐκτείνωμαι. Ἄλλων καιρῶν καὶ ἄλλων ἀνδρῶν εἰδικῶν ἔργον ἢ τῆς νῦν συλλεγείσης καὶ συλλεχθησομένης βιβλιογραφίας σύνταξις ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ τόμῳ, εἰάν αἱ ἀνωτέρω ὑποδείξεις εἰς πράξιν τεθῶσι.

1812 Ἐπιτομὴ τῆς Ἱστορίας Γεωργίου τοῦ Καστριώτου τοῦ ἐκονομασθέντος Σκενδέρβη, βασιλέως τῆς Ἀλβανίας, μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ γαλλικοῦ μετὰ προσθήκης τοῦ γενεαλ. κ. ὀθωμ. Σουλτάνων συνερανισθέντος παρὰ τοῦ σοφωτάτου ἀρχιεπισκόπου Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως ἐν Μόσχᾳ.

Τὸ βιβλίον δὲν εἶδον. Ἴδὲ καὶ «Λόγιον Ἑρμῆν» 1816.

1820 *Lear Eduard*, Journal of a landscape painter in Albania, Illyria et. Second edit. London, Bentley, 8.

Μετ' εἰκόνων ὧν τινες κεχρωματισμένοι. Τὸ βιβλίον προστίθημι κατ' ἀνακοίνωσιν εὐμενῆ φιλιτάτου μοι ἀνδρός, τοῦ ἀειμνήστου Σ. Σιδερίδου.

1823 *Davenport. W.* Historical portraiture of leading events in the life of Ali Pacha, vizier of Epirus, surnamed the lion, in a series of (6 hand coloured) designs, drawn by—ad engraved by G. Hunt, with a biographical sketch: fol. London.

Ὁ φίλτατος Εὐλόγιος Κουρίλας ἐκ τῆς Βιβλ. Βουλῆς ἀναγράφει τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐκδ. εἰς 8ον Η. Χ. 1928 σ. 72. Τὸ ὑπ' ἐμοῦ ἀναγραφόμενον εἶναι καταταγαγμένον ἐν ἰδίῳ παραρτήματι τῆς Βιβλιοθήκης τῶν Μουσείων τῶν Ἀρχαιοτήτων Κπόλεως (τέως Αὐτοκρατορικῶν) ὑπ' ἀριθ. 76 Ε, προέρχεται δὲ ἐκ δωρεᾶς τοῦ Σουλτάνου Μεχμέτ Ρεσάδ σὺν ἄλλοις σπάνιοις βιβλίοις.

1840 *Arneth J.* Ueber d. Tauben Orakel v. Dodona. Zur Erklärung e. aut. Erzmünze d. Epiroten in d. Munzsammlg d. Stiftes S. Florian. (2 εἰκόνες) 4°.

1860 Γράμμα πρὸς τὸν Ἰωαννίνων τοῦ Νικαίας Ἰωαννικίου, τοποτηρητοῦ τοῦ Οἴκουμ. Θρόνου, διὰ φιλονεικίαν περὶ τόπου τινός, δι' ἣν ἀγγέλλει τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ ἐκ Δοβραῖ Μιχαὴλ Σακελλάριος. (Ἐκκλησ. Ἀληθ. σ. 460 τοῦ 1900).

- 1860 **Π. Α. Σ[αλαπάντα]**, Τὸ Σοῦλι, ἦτοι τὰ ἡρωϊκὰ θαύματα τῶν Σουλιωτῶν καὶ Σουλιωτίδων. Ἀθήναις, 1860 γ' + 304.
Εἰκῶν τοῦ Σουλίου καὶ τοῦ ποταμοῦ Ἀχέροντος. (Πρβλ. παρὰ Büchner). Ὁ αὐτὸς μακαρίτης ἰατρός ἐν Κπόλει (Διπλοκίονιον) ζῶν ἐξέδωκε μετὰ ἐν ἔτος (1861) καὶ τὴν Πάργαν (Πρβλ. Βέην).
- 1864 Ὁ ἐν Ἰωαννίνοις Καταγέλαστος Ἐπικριτὴς τοῦ Παροιμιαστηρίου. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀγγελοπούλου.
Ἄρχ: ὁ ἐν Ἰωαννίνοις καταγέλαστος ἐπικριτὴς μου νουνεχέστατε καὶ εὐφρέστατε Καθηγητὰ Κ. Σ. Α. Ρ.
Ἐκ πόσων σελίδων τὸ φυλλάδιον τοῦτο ἱκανὰ λέγον ἀπαρτίζεται ἀγνοῶ, διότι μετὰ τὴν ἐκ ΚΠ μετοικεσίαν μου μόνον τὰς 16 σελίδας αὐτοῦ κατέχω. (Πρόσωπα: Ράδος, Κεφάλας)· ἐνταῦθα δὲ βίον ἀναχωρητοῦ ζῶν δὲν δύναμαι ἵνα ἐξελέγξω. Ὁ λόγος βεβαίως καὶ ἡ πικρὰ συζήτησις—παιδευτικὰ περὶ τοῦ Παροιμιαστηρίου τοῦ Ἀραβαντινοῦ (1861 ἐν Ἰωαννίνοις).
- 1865 **Σ. Ἀριστάρχη** [τοῦ Ἄρχ. Μ. Λογοθέτου]. Ἐκθεσις ἐπὶ τῶν διαγωνισμάτων Θεσσαλίας καὶ Ἠπείρου, ἀναγνωσθεῖσα ὑπὸ—εἰσηγητοῦ κατὰ τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τῶν ἐν ΚΠ Ἑλληνικῶν Συλλόγων, τῇ 9 Μαΐου, 1865. Ἐν ΚΠ.
Σελ. 63, ὧν αἱ ἐπτὰ τελευταῖαι ἔχουσι καὶ ἐπιγραφὰς τέως ἀνεκδότους τῆς τε Θεσσαλίας καὶ Ἠπείρου. (Πρβλε Büchner εἰς 1867).
- 1869 **Δόγος** ἐκφωνηθεὶς εἰς τὴν κατάθεσιν τοῦ θεμελίου λίθου τῆς ἐν Κεστορατίῳ Ζωγραφείου Σχολῆς (26 Ὀκτωβρίου) ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀργυροκάστρῳ ἑλληνοδιδασκάλου Ἀθαν. Οἰκονομίδου.
Ἐκδίδεται δαπάνῃ τοῦ πανιερωτάτου ἀγίου Δρυϊνουπόλεως Ματθαίου, ἐν Κπόλει 1869 ἐκ σ. 19.
- 1874 Περὶ τῆς ἐν Ἠπείρῳ δημοσίας ἐκπαιδεύσεως.
Νεολόγῳ Κπόλεως φύλλ. 7 Δεκεμβρ. ἀρ. 1171.
- 1874-1875 **Δ. Χασιώτου** Πραγματεία ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ Λέσχῃ Ἰωαννίνων.
Δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ Κλειοῖ ἀρ. 695 κ. ε. Ἀνεδημοσιεύθη ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως: Διατριβαὶ καὶ Ὑπομνήματα περὶ Ἠπείρου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1874—1879. Ἐν Ἀθήναις 1887.
- 1875 **Γονίου Α.** Ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς ἡρειπωμένης πόλεως Βελλᾶς ἐν Νεολόγῳ 1875 ἀρ. 1828.
— Ὀλίγα περὶ Μετσόβου. Αὐτόθι 1875 ἀρ. 1837 καὶ 1839.
— Ὀλίγα περὶ Πωγωνιανῆς., Αὐτόθι 1875, ἀρ. 1831.
- 1876 **Γονίου Α.** Ὀλίγα περὶ Κονίτζης, ἐν Νεολόγῳ, 1876, ἀρ. 2159.
Ἐν τοῖς σημειώμασί μου σημειοῦμαι καὶ «Ὁρα Λεξικὸν Βουτυρᾶ ἐν λέξει: ὄραϊα». Τὶ λέγεται αὐτόθι, ἀγνοῶ νῦν.
- 1877 **Βάμβα Κ. Χ.** Σύντομος ἱστορικὴ μελέτη περὶ Ἀλβανίας καὶ Ἀλβανῶν.
Παρνασσοῦ τ. Α' 438—453. Πρβλε καὶ αὐτόθι τ. Γ' 286 (περὶ γλώσσης)
- » **Synwet A.** Carte Ethnographique de la Turquie d'

- Europe et Denombrement de la population grecque de d' Empire ottoman. Paris, μετὰ χάρτου.
 Πρβλε τὸ αὐτὸ ἐν μεταφ. τοῦ 1878 παρὰ Κουρίλα σελ. 90 τοῦ 1928 (Η. Χ.)»
- 1878 Ἀπογραφικά: περὶ τῶν πληθυσμῶν Ἠλείου, Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας.
 Σύγκρισις ἄ ἐθνογραφικῶν πινάκων Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας «Παρνασσός» Β' σ. 224—230. Πρβλε παρὰ Büchner καὶ παρὰ Κουρίλα νῦν Η. Χ. τ. Γ' σ. 89.
- L' alphabet Latin appliqué à la langue Albanaise. Constantinople, Imprimerie du Courrier d' Orient. σελ. 16.
- 1879 *Wassa effendi*. Etudes sur l' Albanie et les Albanais. Ἐν ΚΠ σ. 113.
 (Γαλλιστὶ ἐκδοσις τῆς παρὰ Βυζουκίδη σημειουμένης).
- Réfutation d' une brochure par un Valaque Epirote (Extr. du «Courrier d' Orient» σ. 3).
- L' Epire et la Question Grecque. Mémoire sur l' Epire en général et particulièrement sur l' éparchie de Janina par un Epirote (Χασιώτου Δ.) Paris.
 Τὸ παρ' ἐμοὶ ἀντίτυπον ἀφιεροῦται «τῷ ἀξιοσεβάστῳ συμπολίτῃ καὶ γενναιοτάτῳ στρατηγῷ Κω Κω Σπ. Μηλίῳ, ἐν Ἀθήναις τῇ 8-20 Ἰουλ. 1879.. ὁ συγ. Δ. Χασιώτης».
- 1885 *Τσιγαρᾶ Νικ.* Λόγος πανηγυρικὸς εἰς τὸν νεομάρτυρα Γεώργιον, ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Χρυσοσπηλιωτίσσης κατὰ τὴν 17 Ἰανουαρ. 1885, ἐπέτειον τῆς μνήμης αὐτοῦ. Ἀθήναις σ. 22.
 Πρβλ. καὶ ἐν Ἀττικῷ Ἡμερολ. ἔτος 1886.
- 1890 Τὸ παρὰ Κουρίλα (τ. Δ' τῶν Η. Χ. σ. 114) σημείωμα ἀνδριάντος τοῦ Ζάπκα ἐν τῷ Ζαπκείῳ εἶναι οὐχὶ τῶν Ἀθηνῶν, ὡς σημειοῦται, ἀλλὰ τοῦ ἐν Κηπόλει μεγάλου Ζαπκείου Παρθεναγωγείου [Νεολόγος ΚΠ. 13 Αὐγούστ.]..
- 1891 *Γερογιάννη Κωνστ.* Inschriften aus Nicopolis. Σ. 113—114 ἐν Arch=Epigr. Mit. aus Oesterr.—Ungarn XIV (1891)..
- *Μυστακίδου Νικ. Γ.* Περὶ μητροπόλεως Ἀργεῖς καὶ Πρεβέζης
 Ἐν Νεολόγου Μάρτ. 21 ἀρ. 6501 καὶ
 τοῦ αὐτοῦ, περὶ Ἀδαρίσης.
 Ἐν Νεολόγου Αὐγ. 23 ἀρ. 6518 καὶ ἐν Νέῳ Ἐπιθεωρήσει Ἀπριλ. 4 ἀρ. 174. Πρβλ. Κουρίλα, Βιβλιογρ. ἐν Νεολόγου φύλ. 11 Ἀπριλίου 1891..
- 1892 *Κοντολέοντος Ἀλ.* Ἐπιγραφαὶ Ἠλείου. Bull. d. C. Hellenique σ. 174—176.
- *Μυστακίδου Νικ. Γ.* Περὶ τῶν ἐπισκοπῶν Δελδίνου - Χειμάρρας.
 Ἐν Νεολόγου Ἀπριλ. 20 ἀρ. 6816.

- 1892 **Τοῦ αὐτοῦ**, Περὶ ἀρχιεπισκοπῆς Πωγωνιανῆς.
Νεολόγου Μαΐου 6 ἀρ. 6839. Πρβλε καὶ σχετικὰ παρὰ τῷ Παν. Κου-
ρίλῳ ἐν σ. 117 τοῦ Δ' ἔτους τῶν ΗΧ (1929).
- » **Τοῦ αὐτοῦ**, Περὶ Μητροπόλεως Ἄρτης καὶ Πρεβέζης.
Νεολόγου, Ἰουνίου 25 ἀρ. 6869.
Παρὰ τῷ Παν. Κουρίλῳ (σ. 119 Δ' τόμ.) κατὰ παραδρομὴν ἀναγράφεται:
Τὸ ἐν Νικοπόλει Εὐανθίσιον Παρθεναγωγεῖον δὲν εἶναι τῆς ἐν Ἑπίρῳ,
ἀλλὰ τῆς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ (ἐπαρχία Κολωνίας) Νικοπόλεως.
- 1894 **Ν. Ι. Μυστακίδου**, Περὶ ἐπισκοπῶν Βελλᾶς καὶ Φοινίκης.
Ἑβδομ. Ἐπιθεώρησις Νεολόγου ἀρ. 33, τόμ. Γ'.
- » **Τοῦ αὐτοῦ**, Περὶ Γηρομηρίου.
Ἐν Κπόλεως 30 Σεπτεμβρ. ἀρ. 269 [Bürchner].
- » **Τοῦ αὐτοῦ** Περὶ Δοβριάνης.
Κωνσταντινουπόλεως Ὀκτ. 17, ἀριθ. 223.
- » **Τοῦ αὐτοῦ** Περὶ τ. Ἀρχιεπισκοπῆς Παγωνιανῆς.
Κωνσταντινουπόλεως Ὀκτ. 2 ἀρ. 227.
- 1897 **How Greece came to be an independent Kingdom**. Ἐν τῷ περιοδικῷ
The Islamik World, τ. Ε' [1897] δημοσιεύεται πραγματεία ἐν ἧ καὶ
κεφάλαια περὶ τοῦ Ἀλῆ πασσᾶ π. χ. ἐν τῷ τοῦ Αὐγούστου φυλλάδιῳ
ἀρ. [52] τὸ IV κεφ. Ali Pacha's Revenues and Resources: Character
and government (σελ. 97-107) καὶ εἰς τὸ 53ον φυλλάδιον. (Τὰ λοιπὰ ἐλ-
λείπουσι τῆς παρ' ἐμοὶ σειρᾶς).
- 1900 **Μυστακίδου Νικ. Ι.** Θεσπρωτικά.
Ἐν Νέῳ Ἐφημερίδι ΚΠ ἀρ. 2869—2873 (Σεπτέμβρ.). Ὅρα καὶ 1898—1899
παρὰ Bürchner ἐν Ἐκκλησι. Ἀληθείᾳ.
- 1901 **Μυστακίδου Νικ. Ι.** Περὶ Ἐπισκοπῶν Δελδίνου—Χειμάρρας.
Ἐν Ταχυδρομῷ ΚΠ Μαρτίου 26 ἀριθ. 854 καὶ ἐν Βυζαντίδι Ἰουλ. 18
ἀρ. 83.
- » **τοῦ αὐτοῦ** Περὶ Πωγωνιανῆς.
Ἐν Βυζαντίδι Ἰουνίου 27 ἀρ. 66 καὶ Αὐγούστου 1 ἀρ. 94.
- » **Τοῦ αὐτοῦ** Περὶ Ἀβαρίτσης καὶ Κρᾶ.
Ἐν Ταχυδρομῷ Ἀπρ. 5 ἀρ. 861.
- 1902 **Τοῦ αὐτοῦ** Θεσπρωτικά.
Ἐν Ταχυδρομῷ ΚΠόλεως Φεβρ. 13 ἀρ. 1112 ὄρα καὶ 1900.
- » **Τοῦ αὐτοῦ** Πωγωνιανή.
Ἐν Προόδῳ ΚΠ. Μαΐου 22 ἀρ. 60.
- 1902 **Παγούνη Εὐαγ.** Στοιχειώδης Γεωγραφία πρὸς χρῆσιν τῆς Γ'
καὶ Δ' τάξεως τῶν ἀστικῶν σχολείων.
(Ἐν Κ]λει. Εἶναι γεωγραφία τοῦ νομοῦ Ἰωαννίνων ἐκ σ. 39 καὶ τῆς Ἐ-
παρχίας Σκόδρας καὶ ἐν ταῖς ἐπιλοίποις σελίσιν εἴκοσι).
- 1907 **Maiet Alf.** Die Silberprägung von Apollonia . und
Dyrrhachion.
Ἐν: Διατριβὴ Τυβίγγης. Wien σ. 33· σπουδαιότητ. Πρβλ. Ἀνθίμου μη-
τρ. Βελσγράδων, ἐπιγραφαὶ τῆς ἐν Ἑπίρῳ Ἀπολλωνίας ἐν Ἀρχ. Παρ-
του Ε. Φ. Συλλόγου ΙΖ' 1886.

1909 *Thumb Alb.* Altgriechische Elemente des Albanesischen.

Ἐκ τοῦ Indogerman. Forschungen 26 τόμου, ἴδιον ἀπόσπασμα ἐκ σ. 20 ἐμοὶ ἐνθύμιον τοῦ ἀλησμόνητου φίλου. Στρασβούργου.

1909 *Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ* Ἀνέκδοτος Ἐπιστολή.

Ἐκ πρωτοτύπου τῆς βιβλιοθήκης τῆς Μητροπόλεως Χειμάρρας (1779). Αὐγουστος μὴν ἡ Κοσμᾶ, ἱερομόναχος ἐυχέτης σας, ἀπευθύνεται τοῖς κατοικοῖς Χειμάρρας. Νεολόγου Κπόλεως 27 Μαΐου. (Ἦρα καὶ 1913 Βιβλιογραφικὰ παρὰ Βέη). Πρβλε καὶ ἐν Νέου Ἑλληνομνήμονος τ. Ι' (1913) σ. 314 ἰδιόχειρον ἐπιστολήν.

1916 *Haberland A.* Bericht über eine Forschungsreise in Montenegro und Albanien.

Εἰς τὰ Bericht : zur Kunde d. Balkanhalbinsel ὑπὸ τοῦ Patsh. (7 Reih) 1917-18 ἐν Βιέννῃ.

1922 Ἐκκλησία Ἀλβανίας. Πρὸς ἀποκατάστασιν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἐν Ἀλβανίᾳ.

σ. 147-150 «Ἐκκλησ. Ἀληθείας».

1930 *Babinger Fr.* Ewlija Tchelebi's Reisewege in Albanien.

Βερολίνῳ, μετ' εἰκόνων.